

ELOFIZETES
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre — — 180 Lel.
 Fél évre — — 90 Lel.
 Egy negyed évre 45 Lel.
 Egy hóra — — 15 Lel.

Nyitási költségek
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG
 Aradi és csanádi egyesül-
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 82.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 Fulevardul Regele Ferd.
 nand L. (József 10h-ut.)
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1921

Főszerkesztő:
 Stauber József.

Kedd, január 25.

Pre'ektus a Kőlcsey-Egyesületért

Az Aradi Kőlcsey-Egyesület nevében dr. Moldován Silvius pre'ektus előtt megjelent Farkas Ferenc alelnök és ifj. Vas Gusztáv előadó, hogy az egyesület működése érdekében a már korábban írásban beadott kérelmük kedvező elintézését élőlőszóval is kérjük. Az Aradi Kőlcsey-Egyesület még a békeszerződés ratifikálása előtt politikai és katonai hatóságok hozzájárulásával rendszeresen tartott választmányi üléseket. Az utóbbi időben azonban ily irányú kérelmei elintézetlenül maradtak. A Kőlcsey-Egyesület alapszabályait kívánja módosítani, az egyesület élére új tisztikart akar állítani és újból meg akarja kezdeni Aradváros kulturéletének szolgálatát felolvasások és tanfolyamok rendezésével.

Dr. Moldován Silvius prefektus megértéssel, jóakarattal fogadta a Kőlcsey-Egyesület kérelmét. Maga is úgy érzi, hogy a társadalmi életet vissza kell vezetni a kultúra szépségeihez s mindent el kell követni annak érdekében, hogy a szépért, a jóért, a nemesért buzdítsák az embereket, hogy adják meg a nagyközönségnek azt a lehetőséget, hogy a lelkét a maga nyelvén feléje hangzó művészi munkássággal frissítse fel, s adjon a nagy, várva-várt harmonikus munkához lendítő erőt. Igéretet tett arra nézve, hogy illetékes helyeken minden lehető el fog követni arra nézve, hogy a Kőlcsey-Egyesület 40 évi kulturális munkáját folytathassa.

OKXXXXXXXXXXXX

A teherforgalom megnyitása.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a teherforgalom ügyében Aradon folytatott tárgyalások befejeződtek. A C. F. R. megbízottjai most referálnak a vezérigazgatóságnak a tárgyalás eredményéről. Az aradi üzletvezetőségen minden nap várják a rendeletet, amely a teherforgalom megnyitását engedélyezi. A teherforgalom megnyitása tehát már csak napok kérdése és remélhető, hogy vele egyidőben a közvetlen személyforgalom is megnyílik Magyarországgal. Értesülésünk szerint ebben az ügyben új bizottság fog Aradon tárgyalni.

Elindult a budapesti román követ.

— Az első bucaresti gyorsvonat Aradon. —

A nemzetközi személyforgalom megindulása óta Aradon át eddig csak a Magyarországból jövő vonatok mentek Bucarestbe. Az első gyorsvonat, amely Bucarestből indult ki, hogy Magyarországon át Bécsig menjen, ma délután 1 óra 28 perckor futott be az aradi vasuti állomásra. A vonaton általában több utas volt, mint a Magyarországból jövő gyorsvonatokon. Aradra többen jöttek ezzel a vonattal és igen sok utas szállt

fel, hogy részt Magyarországra, részint Bécsbe utazzék. A gyorsvonat 2 óra 18 perckor futott ki az aradi pályaudvarról és Lőksházán találkozott a Magyarországból jövő harmadik gyorsvonattal. Ezzel a vonattal utazott Bucarestből Budapestre Starcea ezredes, a román kormány budapesti követe a követség tagjaival. Ma délután a rendes időben érkezett meg Aradra a harmadik bécsi gyorsvonat.

A volt német császár a miszticismus hive lett.

Vilmos volt német császár, aki jelenleg Doornban tartózkodik, másfél esztendeig volt lakója Bentineck gróf amerongeni kastélyának. A császár amerongeni tartózkodásáról érdekes cikk jelent meg egy londoni újságban, melyet volt házigazdájának unokahuga, Lady Nóra Bentineck írt. Elmondotta, hogy amikor 1918 november 10-én a hollandi külügyminiszterium telefon útján megkérte Bentineck gróft, hogy amerongeni kastélyában nyújtson menedéket a német császárnak, mindössze három napra kérték a gróf vendégszeretetét. A három nappól tizenhét hónap lett.

A volt német császár olyan jól érezte magát Amerongenban, hogy amióta Doornba költözött, többször látogatást tett Bentineck gróf kastélyában. Mindig bejelentés nélkül, váratlanul jelent meg és rendszeren gyorsjárású gépkocsin érkezett, hogy az esetleges

incidenseket elkerülje. A császár megjelent legutóbb Bentineck gróf kisasszony esküvői ünnepén is. A kisasszony férje senki más, mint a volt császár adjutánsa, aki az amerongeni száműzetés idején a leányt megismerte, megszerette és feleségül vette.

A londoni újság cikke közli Vilmos császárnak azt az arcképet is, amelyet ezen az esküvőn készítettek róla. A császárt alig lehet megismerni ezen a képen. Arcát hófehér körszakáll övezi, azonkívül hófehér a bajusza és a haja is amely még mindig eléggé dúdus. A cikk azzal végződik, hogy a volt német császár teljesen rabja lett a miszticizmusnak. Meggyőződéssel vallja, hogy ő égi hatalmak áldozata, amelyek Isten kegyelméből való dinasztiaját súlyos megpróbáltatásnak vetik alá. Gondolkodása tétova és gyakran azt kell hinni róla, hogy az elméje elborult.

Az utlevél vizsgálat.

Megírjuk, hogy a bécsi gyorsvonaton utazók utipodgyászának vámvizsgálata Kurticsón történik. Az utazási igazolványok felülvizsgálása azonban a vonaton megy végbe, még pedig úgy, hogy Kurticsón a gyorsvonat minden egyes kocsiában a határrendőrség egy-egy embere összeszedi az utleveleket és azokat Aradon vizsgálják Vulpe határrendőrségi parancsnok aláírásával és pecséttel ellátva. A Romániából külföldre utazók utleveléinek felülvizsgálása szintén a vonaton történik. Az aradi határrendőrség részről Teiusra (Tövisre) utaznak ki és Aradig megejtik a vizsgálatot.

Alaptalan vád egy képviselő ellen.

A Románul tegnap számában nyílt levél jelent meg arról, hogy dr. Costina Jenő a nagyhalmágyi kerület képviselője még hónapokkal ezelőtt 600.000 lelt vett fel a nagyhalmágyi járás lakosaitól azzal az ígérettel, hogy 100 waggon búzát szállít nekik. A Románul közleménye szerint a képviselő csak 10 waggont szállított le az ígért árnál drágábban és a pénz nagy részével még mindig nem számolt el. Az alispáni hivatalban ebben az ügyben azt a felvilágosítást kapták, hogy Costina ebben a búzavásárlási ügyben a leglelkiesmeretesebben és a legkorrektebbül járt el. Dr. Costina a búzát Giurgiuban még hónapok előtt megvásárolta s az egész vételárat kifizette. A közlekedési

eszközök hiánya miatt a búzának csak egy részét sikerült leszállítani. Costina külön vonatot is kapott, de ezt elrekkvirálták. Costina eddig 30 waggont szállított le. Nem órajta mulik tehát, hogy a járás lakossága nem kapta meg búzáját, mert Aradmegye és Arad város sem tudja leszállíttatni régen megvásárolt és kifizetett búzáját.

Apponyit várják.

BUDAPEST. A keresztény szociálista-párt szombati este folytatta tanácskozását az Andrássy-Haller-párt megalakításáról. Döntés még nem történt. A többség nem helyeselte az új alakulást. Huszár Károly volt miniszterelnök arra kérte a párt tagjait, hogy várjanak gróf Apponyi Albert visszatérésére és ők kérjék fel a párt vezéréül, Haller István azt hangoztatta, hogy hamarosan lépjenek ki a kormányzópartból. Végül négytagu bizottságot küldtek ki a további tárgyalások vezetésére.

Amerika 3 billió vesztesége.

Csakis a csillagászatban vannak olyan számok, amelyenekef Amerika tud felmutatni a veszteségek terén. Ezt a rekordot pedig drága valutájának köszönheti, ha ugyan ezuttal lehet szó köszönetről. A legutóbbi esztendőben ugyanis a Polciga-Office Service szerint az általános árzuhanás következtében az amerikai ipar és kereskedelem nagy veszteségeket szenvedett, amelyeket hozzáértő körök becslése két milliárd dollárra tesz, ami körülbelül 1200 milliárd koronának felel meg. Ehez járul még a raktáron levő áruk értékének csökkenése, ami három milliárd dollárt, tehát mintegy 1800 milliárd koronát tesz ki, úgy, hogy az egész veszteség 3 ezer milliárd, vagyis 3 billió koronára rug. Amerika erősségét azonban mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy ezt a gazdasági katalizmát pánik nélkül bírja ki, mert az utóbbi öt esztendőben óriási nyereségeket halmozott fel és megrendeléseiben óvatos volt. Ezt a tényt megerősíti az a másik amerikai jelentés, amely szerint Newyorkban kölcsöntárgyalások folynak, hogy Franciaországnak 100 millió, Belgiumnak 25 millió, Svájcnak 66 millió, Chilenek 20 millió és San Paolonak 25 millió dolláros kölcsönt adjanak.

Márciusban.

Az *Universum* írja: A 8 Órai újság berlini munkatársa azt állítja hogy *Károly* exkirály a következő kijelentést tette:

— Márciusban be akarok vonni Budapestre, bármi is történjék.

Ugyanez az újságíró azt állítja, hogy a budapesti angol megbízott azt a barátságos tanácsot adta a magyaroknak, hogy válasszanak oly nemzeti királyt, aki nem tartozik sem a Habsburgokhoz, sem pedig valamilyen főúri családhoz.

A repatriáltak visszatérése.

Egyes lapokban olyan hírek jelentek meg, hogy az Aradról Magyarországra repatriáltak onnan visszatérhetnek. Erre vonatkozólag illetékes helyen az a vélemény, hogy csak azok vissza téréséről lehet szó, akik a román impérium kezdetén különféle okok miatt utaztak el és akiknek vagyona itt maradt s akik az elutazásra a visszatelepítő hivatalt használták fel. Azoknak a visszatéréséről, akik kijelentették, hogy nem akarnak román állampolgárok lenni, mint például a hadkötelesek, informátorunk véleménye szerint nem lehet szó. Különben az erre vonatkozó rendelkezés még nem érkezett Aradra.

A billiárdgyár lakbere.

Braun N. Anfal, a Bulevardul Regele Ferdinand (Boros Benitér) 7. számú ház tulajdonosa azáltal a kéressel fordult a lakáshivatalhoz, hogy a házában levő Singer Sándor kereskedő billiárdgyárának lakbérét emelje fel. Braun kérésében rámutatott arra, hogy ez az iparág, amely Romániában ugyszólván verseny nélkül áll, igen jövedelmező és nem nagy szakképzettséget kíván. Singer a helyiséget néhai Hartmann Jánostól vette át, aki csődbe kerülve, petom áron adta el a 200 négyzetméter alapterületű helyiséget Singernek. A lakáshivatal elutasította Braun kérelmét, a kinek fellebbezésére a lakbérleti bizottságot Éles Simon járásbíró elnöklésével ma tárgyalta az ügyet. A lakbérleti bizottság a lakáshivatal döntését helybenhagyta.

Feleségül vette az anyósát.

Északamerikában Kentucki államban különös bünnel vádolya tartóztattak le egy *Thoriol* nevű embert. Az volt a büne, hogy feleségül vette saját anyósát, ami Kentucki állam törvényeibe ütköző cselekedet. A vádlott, aki nemrég nősült, egy újságíró előtt kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert hiszen előzetesen törvényesen elvált első feleségétől és csak akkor vette el az anyósát, amikor a válást már kimondták. Így tehát abban a pillanatban az anyósa már nem is volt anyósa. Mindenesetre sokan kíváncsian várják az amerikai bíróság ítéletét. *Thoriol* nem is érdemelne külön büntetést, hiszen elég büntetés az rá nézve, hogy a saját anyósát vette feleségül.

„Kommunista arisztokrácia.”

Aki azt hitte, hogy a kommunizmus eltörölt mindenféle kiváltságot, nagyon csalódott. Csak a napokban olvastuk, hogy az orosz szovjet-kormány érdemrendet akar alapítani, most pedig Lutochin orosz történettudós, egyetemi tanár egy cikkéből azt is megtudjuk, hogy kommunista arisztokrácia is van.

A kommunista arisztokrácia cárnője az ismert Andreiew asszony, aki régebben Gorkij barátnője volt, most pedig a felesége. A festett arcú, fényes ruházatu és drága ékszerekkel dus fiatal asszony valóságos uralkodója Szovjetországnak. Voltak azonban, akik megirigyelték dicsőségét és új csillagot fedeztek fel, amelyet a nagy költő büszke feleségének versenytárs nőjévé tettek. És a csodaszép husz esztendő Grodzow Olga, aki se írni, sem olvasni nem tud s akinek a szülei napszámosok voltak. A fiatal nő a Sztroganow-palotában lakik, ahol hercegi pompa veszi körül.

A pétervári és moszkvai palotákért valóságos harcot folytattak egymás között a népbiztosok feleségei és barátnői. Ranzon Arthur, a *Daily News* levelezője, aki nagy tisztelője Leninnek és Trotskijnak, nemrég könyvet adott ki tapasztalatairól, amelyben erre vonatkozólag érdekes részleteket mesél. Radek népbiztos felesége panaszkodott előtte,

hogy a szovjethatóság kiakarta őt lakoltatni a Kremloból azzal az indokolással, hogy az épületet történelmi múzeumná alakítják át. Radeknek kijelentette, hogy ezt nem hiszi, ellenben az igazság az, hogy Trotskijné nem tudja neki megbocsájtani, hogy ugyanolyan szép lakása van Rodeknek, mint neki. Hasonló eset fordult elő Trotskijné és Steklow asszony között is, mikor ez az utóbbi az egyik cári palotába akart beköltözni és mivel Trotskijné ezt ellenezte, Steklownek meg kellett elégedni egy olyan lakással, melyet részére egy volt kolostorban jelöltek ki.

A népbiztosok feleségei szeretik a jó, kedélyes életet. Partolják a művészeket és a színházat. Még a cári család által beszerzett butorokkal és szőnyegekkel ékes szalonaikban szívesebben fogadják a művészeket és művésznőket. Színelőadásokban, hangversenyekben, bálokban műcsen hiány. És ahol azelőtt a műsorokat valamelyik grófnő vagy hercegnő állott, ma ez olvasható: „Trotskij, Gorkij, Radek népbiztos feleségének magas protektorátusa alatt”. Természetes, hogy az arisztokrácia nagyszerű életmódja irigységet váltott ki a proletariátus ama osztályai körében, akiket ezekre a fényes ünnepélyekre nemcsak, hogy nem hívtak meg, de még be sem engedtek.

Irodalom és művészet.

Rubletzky Géza és Pataky Sándor

Vasárnap délelőtt nyílt meg a kulturpalotában *Rubletzky Géza* szobrászművész és *Pataky Sándor* festőművész szobor- illetve képiállítása. A két művész legértékesebb alkotásait állította ki. Itt egy kacagó gyermekfej karrarai márványból: ott egy bronzszobor, amely az anya iájdalmát ábrázolja. Mind *Rubletzky Géza* művészi alkotásai. A falon *Pataky Sándor* hangulatos képei tűnnek fel. Egy ragyogó napsütéses tavaszi táj, mellette komor őszi táj, szomorú hegyek. A kiállítás legértékesebb műve *Rubletzky Géza* az *Anyu ciklusa* című szoborcsoportozata. Az első szobor, amelynek címe a *Szent fájdalom*, egy anyát ábrázol, aki mellére szorított kezekkel, fájdalmas arccal reménykedve várja gyermekét. Ez a szobor karrarai márványból készült. A második szobor az *Anyai szeretet*. A bronzból készült szobor a gyermeket tápláló anyát ábrázolja. A harmadik, amelynek címe a *kifáradt anya*, az anyát ábrázolja, amint fáradtan tartja karjában jóllakott, kacagó gyermekét. A csoportozat befejezője a *tavaszi*. Ez egy gyermekaktot ábrázol, amint a már felnőtt gyermek felve, de reménykedve megy ki az életbe. Nagy feltűnést kelt a *Szendergés* című karrarai márványból faragott női akt. Csodálatos hasonlatosságával nagy hatást kelt az *illő nő* című szobor. a

mely *Fränkl Józsefné* uriaszonyt ábrázolja. Egy üvegszekrényben plaketteket állított ki a művész, a melyeket feleségéről és gyermekeiről készített.

Pataky Sándor festőművész tulnyomóan akvarelleket állított ki. *Pataky*, aki nemcsak az ecset mestere, poézist is visz bele képeibe. Főként a színérzéke és a színekkel való játéka gyönyörködtet. A vilháros idő, a pihenő juhnyáj és a képek mögött a ragyogó perspektíva a kiforrott művészre vallanak. Egyik legsikerültebb képe az *Esti hangulat*. Fel-tűnést keltő a *Napsütéses tájak* című három akvarell, amelyeken a forró nyári szénállattal teli hangulata ömlik el. Igén hatásos a *Rabszolgák* című harmas akt. Néhány igen hangulatos olajfestményt is állított ki *Pataky*. A kiállítás első napján szép közönség látogatta meg a kiállítást, amelynek művészi nívója megérdemli az érdeklődést.

A színház heti műsora.

Kedd: *Cigánygrófnő*. (C.)
Szerda: *Troubadour*. (A.)
Csütörtök: *Cifra nyomorúság*. (B.)
Péntek: *Ezüst sirály*. (Bérlétszűnet.)
Szombat d. u.: *Betyár kendője*. Este: *Ezüst sirály*. (Bérlétszűnet.)
Vasárnap d. u.: *Lumpácius*, vagy a három jómadár. Este: *Ezüst sirály*. (Bérlétszűnet.)
Hét: *Ezüst sirály*. (C.)

Az *Ezüst sirály* kiállítása. A napok óta közszemlére kitélt miniatűr színpadok csak sejtetik azt az izléssel párosult lényűzést, amivel az igazgatóság *Buffykar* és *Földes operettjét* kiállítják. We-

szeli építész-mérnök és Neuman díszlet-festő, a díszletek tervezője és festője már elkészültek az új díszletekkel, a melyeknek mindegyike fellütnést keltő. Az első felvonás egy délszaki növényekkel díszített tengerparti részletet ábrázol. A színen áll *Xénia* nagyhercegnő zárt kabinja, mellette nyitott vekezők nyugágyakkal és kosárszékekkel. Hát-térben az új körüggönyvel megoldott tenger, benne homokbuckák. Az első felvonás kiállításához tartozik a fehér ló által húzott nagyhercegi fogat. A II-ik felvonás a fürdőépület 8 hatalmas és díszes oszlopon nyugvó előcsarnoka. A pazar színezésű díszleteken a fekete, arany és zöld az uralkodó színek. A berendezést 2 szökőkút és 8 csillár teszi tökéletessé. A háttérben kilátás nyílik a tengerre, ahol a felvonás végén megjelenik a nagyherceg kivlágított admirális hajója felhuzott trikolorral. A III-ik felvonás helyszíne a molo. Jobbra és balra zsalugáteres emeletes házak, mindegyiken gázlámpa és az egyik saroképület előtt *Szent János* szobor örök mécsessel.

Ma új műsor a *Modern Kabaréban*. Változatos új műsort mutat be ma a kabaré. Színpa kerülnek: „A ravasz Miska” és a „Dini és Dani” című kacagató bohózatok. *Borszék* világhírű nőimitátor még csak néhány napig vendégszerepel a kabaréban, nagyszerű új számokat ad elő.

Gorodinszky improvizációs estéje. *Gorodinszky Szasa*, a kiváló zongoraművész szombati improvizációs estéjén rögtönző zeneszerzői minőségben aratott nagy sikert. A közönség részéről kapott néhány hangnyí jelentéktelen motivum-töredékekre is kerek szerkezetű hatalmasan felépített, színes és hangulatos koncert darabokat komponált, amelyek éppen a rögtönzés üdeségében hatoltak frappansan. Az invencióz zeneszerző zongoraművészi sikere ezúttal is teljes volt. A változatos műsort nagyrészt olyan darabokból állította össze, amelyeket éppen az előadásában kedvelt meg a közönség. Ezek *Bach Korallja*, *Szombati Néniaja*, *Dávid kis symfoniája*, stb. A szépen sikerült hangverseny a *Bloch* cég rendezte hozzáértéséből.

At kell mennie *Timisoarara* (Temesvárra): az aradi színtársulatnak. Megírta az *Aradi Közlöny*, hogy dr. *Róba János* polgármester *Timisoarara* (Temesvárra) utazott, hogy *Vidrighin* öltani főpolgármesterrel a két város színházi ügyét megbeszélje. A polgármester, aki tegnap érkezett vissza, kijelentette munkatársunk előtt, hogy utja nem járt eredménnyel, mert *Vidrighin* főpolgármester ragaszkodott a rendület-hez, amely szerint *Róna Dozsó* társulatának február 1-től kezdve *Timisoarara* (Temesvárott) és *Leonard* társulatának Aradon kell játszania. Ebben az ügyben azonban még végleges döntés nem történt. *Leonard* igazgató holnap Aradra érkezik s akkor a polgármester mindkét igazgatóval együttesen fog tárgyalni, hogy a színházügy mindkét félre nézve kedvezően nyerjen elintézését.

Naponta újabb műtárgyak láthatók a képző- és iparművészeti szalon állandó kiállításán. Megtekinthető délelőtt 10-től 3-ig, délután 3-tól 7-ig a kulturpalota kistermében.

Divatot a színházban. A Gesák szombati előadásán a harmadik felvonásban először mutatta be Aradon *Robe* a párisi divatkirály eredeti divat-kreációit. *Thomay Masa* volt *Robe* modellje, akim a mester hét szebbnél szebb toalettel tűzött össze egy darab selyemből. A közönségnek nagyon tetszett az ügyeskező *Robe* produkciója.

A *Cigánygrófnő* operettét, amely legutóbb új betanulásban olyan rendkívül nagy sikert aratott, kedden megismétli a színtársulat. Szerdán a közkedvelt *Troubadour* opera kerül bemutatásra.

Amikor a házikisasszony

Férjhez megy.

Megható ügyet tárgyalta ma Éles Simon járásbíró elnöke alatt a lakbérleti bizottság. Hönig Sándor, a Strada Baktiu (Rákóczi utca) 11. számú ház tulajdonosa felmondott özvegy Tulipán Sándornénak azért, mert az ő Antónia nevű leánya férjhez megy Burnác Kornélhoz s az esküvőt mindaddig nem tarthatják meg, amíg özvegy Tulipánné lakása fel nem szabadul. Hönig Sándor arra kérte tehát a lakbérleti bizottságot, hogy érvényesítse a felmondást. Kérelmében elmondotta, hogy Tulipánnénak nincs szüksége két szobás lakásra és egy szobával is beérhetné, mert egész nap nem tartózkodik otthon. A mai tárgyaláson özvegy Tulipánné sirva kérte a bizottságot, hogy hagyja meg a lakását, mert a legnagyobb nyomor elé néz, ha elvermék tőle azt a kis jövedelme is, amit szobája bérbeadásából kap. A bizottság méltányolva az özvegy kérelmét, de meg azért is, mert a felmondásra nem volt törvényes alap, Höniget kérelmével elutasította.

Idill a fürdőben

Tragikomikus esetnek voltak szemtanúi a központi gőzfürdő tegnap délelőtti vendégei. Egy rendőrtiszt kabinra várt s mint-hogy a fürdő zsúfolva volt, sokáig nem került rá a sor. Végre nagysokára kijött az egyik kabinból egy ismert aradi ur és egy csinos szőke hölgy. A rendőrtiszt igazoltatta a párt s miután kiderült, hogy a szőke hölgy nem a felesége, az illető urnak, a rendőrtiszt be akarta kíséreni a hölgyet. A leány sirni kezdett és könyörgött a rendőrtisztnek, hogy ne tegye szerencsétlenné, mert ő tisztességes leány s most először van fürdőben. A rendőrtiszt hajthatatlan volt. A férfi pedig szó nélkül állt az ajtóban. A rendőrtiszt magával vitte a leányt, aki ellen megindult az eljárás. Az ügynek valószínűleg még folytatása is lesz, mert a férfi felesége is tudomást szerzett a fürdőidillről.

Iparüzés: házbé-emelésre jogosít

Elvi jelentőségű döntést hozott ma a lakbérleti bizottság. Özvegy Virág Lajosné, Aradváros volt főmérnökének özvegye, a Hajóutca 2. számú ház tulajdonosa arra kérte a bizottságot, hogy emelje fel Paprekár Ferenc nevű lakójának házbéjét. Özvegy Virágné a két utcai szobából és mellékhelyiségekből álló lakást havi 150 leiert butorozva adta bérbe. Az előszobában Paprekárék az utóbbi időben kötőműhelyt rendeztek be és egy alkalmazottat is foglalkoztattak. A lakbérleti bizottság helyt adott Virágné kérelmének, mert a megálapított tényállás szerint a bérlő egy évvel ezelőtt a butorozott lakást havi 150 lei bérért lakás céljára bérelte ki. A bizottság arra való tekintettel, hogy a bérlés idejében ipari célra történt és most nagyobb rongálásnak is van kitéve, a bérösszeget havi 150 leiről 250 leire emelte.

Százezer hektár egy konzorciumnak.

(A földreform szenzációja.)

Az Erdélyi Gazda folytatólagosan közli a bucarestii gazdaságkongresszusról szóló beszámolóját. Eszerint Busliocescu, az Agrárbank főtitkára rámutatott arra, hogy a királyságbeli parasztság kezd felhagyni a földmiveléssel és mind nagyobb számban foglalkozik közvetítéssel és így a földek parlagon maradnak. A bucarestii gazdaságkongresszuson oly szenzációs ténye pattant ki a földreformnak, amely szinte hihetetlen. Kiderült, hogy a kormány a közép-

és nagybirtokosoktól elvett földből óriási birtokot létesítve, egy külföldi konzorcium részére száz-ezer hektár területet juttatott Bessarábiában. Egy odaváló gazdasági tanácsos megkérdezte a minisztert, hogy mivel tudja indokolni ezt az intézkedést. A miniszter erre azt felelte, hogy ezt azért tette, mert Bessarábiában a parasztnak nem kell a föld és ha nem így intézkedett volna, a nagybirtokosoktól elvett földek parlagon maradtak volna.

A III osztályú kereseti adó.

A III. oszt. ker. adó folytatólagos tárgyalása folyó év január 26-án a következő sorrendben fog történni: Balázs György, Eschen-Müller Ferenc, Forró Ferencné, Jankovits Miklósné, Juhász Gábor, Kohn Vilmos, Lux Antal, Matusz Péterné, Mittelmann Mórné, Pálffy András, Poszt János, Politzer Miksa, özv. Robinék Antalné, Stern Vilmos, Szücs Ferenc, Török Pál, Budai László, Kovács Ferenc, özv. Ardelean Istvánné, Bayer Gyuláné, Bosnyák Minálné, Dvorzák János, Markovits Kálmánné, Oszás Gyula, Schulik Lajos, Stern Jakab szatmárosok, Kiss Lajos szobafestő, Nagy Sándor szobrász, Schwartz Zsigmond zölyegkereskedő, Farkas Lőrinc szállító, Szávits Károly, Zabán János sütő, Bozsa Gáborné, Pirovszki Antalné, Takács Istvánné, özv. Baumgartner Rudolfné, Benkő Erzsébet, özv. Bod Józsefné, özv. Felföldi Mártonné, Kiss Lajosné, Kisfaludi Fülöpé, Robiesek Mária szülész-nők, Bruckler Péter, Erdei Lajos, Fehér Henrik, Csatlós Henrik, Kádár István, Kadinszki Jenő, özv. Kadinszki Jánosné, Kiss András szabók.

Rotschildék bankot alapítanak

Nyugatmagyarországon.

BÉCS. Egymásután érkezik a híre annak, hogy a bécsi bankok Nyugat-Magyarországon fiókokat nyitnak, vagy az ottani pénzügyzetekkel érdekközösségi viszonyba lépnek. Sopronban eddig négy bécsi bank telepedése vált nyilvánossá. A Kredit Anstalt a napokban 12 millió koronáért házat vásárolt a legközelebb megnyitandó fiókja számára. A sopronvárosi Forgalmi Bankot az osztrák nagy németek bankja: a Centralbank der Deutschen Sparcassen affiliáltá, az Angol-Osztrák Bank pedig régebben létesített affiliációs viszonyt a soproni takarékpénztárral. Végül a Wiener Bankverein már néhány héttel ezelőtt megnyitotta soproni fiókját. A legnagyobb meglepetést a Kredit-Anstalt letelepedése okozta, mert ez az intézet tudvalevően a Rotschild csoport érdekszférájába tartozik és miután Rotschildék magyarországi intézetének, a Hitelbanknak már van Sopronban affiliált inté-

zete, a Kredit-Anstalt régebben kijelentette, hogy nem szándékozik testvérbankjának versenyt támasztani, de utóbb mégis elhatározta a fiók megnyitását.

Kinai esküvő.

Lin-Chin-Csong kínai milliomos legutóbb hallatlan pompával ünnepelte meg második leánya esküvőjét. Ranguni palotájában, amely Alomország című nevét meszeszerű berendezéséről kapta, nagy társaság gyűlt össze, amely a menyasszonyt vallási ceremóniák között egyedül találta az oltár előtt. A menyasszonyon a legdrágább ruhák voltak, fején 8 col magas szinárany koronát viselt. A vőlegény megérkezését hatalmas zenekar jelezte. A vőlegény kék és arany szövetekből készült ruhát viselt és rengeteg ékszer volt rajta. A menyasszonyt ugyancsak sok gyémánt-ékszer díszítette s mindegyik ujján egy-egy gyűrű díszlett. A szerencsekívánatok után a fiatal párt a társaság bevezette a hálószobába. Ebben rózsaszínű se-lyemből készült ágytakaróval bevont ágy állott teljesen földve csipkékkel és ezüst himzéssel. Az ünnepség fénypontja kínai leányok tánca volt, akiket a legdrágább ruhák földtek és akik művészi táncokat mutattak be.

Halál a színpadon.

NIZZA. Nagy izgalmat keltett a napokban egy tragikus végű operaelőadás. A *Notredami jongleur* című opera előadása közben, amelynek címszerepét Hensatto, a párisi Opera Comique baritonistája játszotta, az első felvonás végén az ájulási jelenetben Hensatto végigvágódott a színpadon. A közönség tapsolt, de a baritonista színésztársai a függöny lebecsátása után rémülten vették észre, hogy társuk vonaglik. A nézőtérrel három orvost hívtak fel, akik már nem tudtak segíteni a haldokló színészen. A halál 3 perc múlva állott be s az előadást félbe kellett szakítani. Hensatto felesége és két gyermeke a felvonás végén a földszint első sorában ült. Amikor megtudta, hogy férje haldoklik, haját tépve a színpadra rohant és maga zártale haldokló férje szeméit.

LEGUJABB.

Zita exkirályné özvegye. Budapest. René pármái herceg, Zita exkirályné özvegye Budapesten időzik. Innen Svájcba utazik.

Károly exkirály beteg. Bécs. Károly exkirály spanyol náthában megbetegedett. Egy bécsi orvosprofesszor utazott Pransingba. Az exkirály állapota javult.

Nagy lopás. Budapest. A Dunagőzhajózási társaság egyik obudai uszályhajójáról negyedfélmillió korona értékű porcellánt és üveget loptak el. A rendőrség letartóztatta a hajónak Kovács nevű kormányosát és feleségét.

Gratz Gusztáv üdvözlése. Bécs. Az osztrák kancellár megleghangu táviratban üdvözölte Gratz Gusztávot magyar külügyminiszterrel való kinevezése alkalmával. A kancellár reméli, hogy a kinevezés a két állam barátságos viszonyát elő fogja mozdítani.

Briand nem hisz Németországnak. Páris. Briand miniszterelnök a kamara legutóbbi ülésén kijelentette, hogy nem kell hinni Németország fizetéseköptelenségében mindaddig, amíg ezt be nem bizonyítják. Ha az egyik államnak esődöt kell mondani, akkor ez az állam inkább Németország, mint Franciaország legyen. A kamara Briandnak nagy többséggel bizalmat szavazott.

A fekete kéz.

(Megtréfált vicclapszerkesztő.)

Horváth Károly, a Fűles Bagoly szerkesztője tegnapékként este, amikor a Strada Bratianu (Weitzer-utcai) lakására ment, az ajtóban állva zajt hallott a szobájában. Horváth fellármázta a ház lakóit azzal, hogy betörők járnak nála. A „betörők” meghallották a lármát, kinyitották az ajtót, félretolták Horváthot és kirohantak a házból. A fellármázott lakók üldözni kezdték őket, de nem tudták utolérni. Horváth azt tapasztalta a lakásban, hogy onnan semmi sem hiányzik. Később lement a kávéházba és kalandját elmondotta egy asztaltársaságnak. Másnap Horváth a következő levelet kapta: „Értesítjük Nagyságodat, hogy legközelebb akkor fogjuk meglátogatni, amikor otthon lesz és alkalmunk lesz becses személyével is találkozni. Tisztelettel: a Fekete Kéz aradi fiókja.” Az aláírás alatt egy fenyegető fekete kezű rajzolat. Horváth Károly ijedten szaladt fel a rendőrségre, megmutatta Detesán csoportvezetőnek a levelet és fegyvertartási engedélyt kért, hogy védekezhessék a „fekete kéz” ellen. Ez természetesen nem kapta meg, a Detesán-csoport nyomozni kezdett a rejtélyes levél ügyében és az kiderítette, hogy Horváth Károlyt rendes asztaltársaságának egyik tagja tréfálta meg.

HIREK.

— **Mivel foglalkoznak a gyárak?** A kereskedelmi miniszter ma táviratilag utasította a polgármesteri hivatalt, kétszetsen kimutatást arról, hogy az aradi gyárak és iparvállalatok 1921. évig bezárólag milyen árukat gyártanak és jelenleg hány munkást foglalkoztatnak.

— **Csak románul.** A repatriáló hivatal felhívja mindazokat, akik kérvénnyel fordulnak hozzá, hogy kérvényeiket román nyelven írják meg.

— **Felkezelet tanítók esküje.** A felkezelet iskolák tanítóinak eskütételét a kultuszminiszter január hó végéig hosszabbította meg. Értesülésünk szerint ez az utolsó terminus és ennek lejárta után azok a tanítók, akik nem tették le a hivatali esküt, nem tekintetnek többé tanítóknak.

— **Repatriálás.** Tekintettel arra, hogy a február 3-ikára jelzett repatriáló vonat indulása akadályokba ütközik, a repatriáló hivatal nagyobb, körülbelül 60 vagonból álló vonatot indít február 8-án. A hivatal felszólítja az érdekelteket, hogy február 1-éig vagonigényeik bejelentése végett okvetlenül jelentkezzenek.

— **Egyesítik az utlevélosztályokat.** Dr. Moldován Silvius prefektus és dr. Robu János polgármester együttes elhatározása értelmében a városi és megyei utlevélosztályokat egyesíteni fogják. Az együttes utlevélosztályt a városházán helyezik el. Utlevélért úgy a városi, mint a megyei lakosságnak ide kell fordulnia. Az utlevélosztály főnöke dr. Moldován prefektus Motorca Coriolant nevezte ki, aki működését csak három nap múlva kezdi meg, mert az egyesítési munkálatok körülbelül addig tartanak.

— **Házasságok.** Dimitrescu Constantin, az aradi fővármihivatal főnöke vasárnap kötött házasságot özv. Fischer Richárdné született Böhm Márta urnóval. — Schönberger Ferenc Nagyszentmiklós és Menczer Matild Körösbökény e hó 18-án házasságot kötöttek.

— **A sikkasztó ügyvédi irnok.** Török Géza, a csalással és sikkasztással vádolt ügyvédi irnok szabadlábra való helyezésért kérte. Kérelmével ma foglalkozott a vádtanács, amely a kérést elutasította és a vizsgálati fogság fenntartását rendelte el. Az indokolás szerint a vizsgálati fogság fenntartását azért kellett elrendelni, mert Török ellen még most is érkeznek újabb feljelentések.

— **Drágább lesz a villany.** Az aradi villanygyár igazgatósága arra kérte a város tanácsát, hogy emelje fel a villanyegységárát 50 baniról 60 banira.

— **Az atletikai klub új vezetősége.** Az aradi atletikai klub tegnap tartotta rendes évi közgyűlését, amelyen bejelentették, hogy Tömör Jeno elnök és ifj. Vass Gusztáv ügyvezető elnök, aki egy évtizeden át lelkes vezetője volt a sportegyesületnek, lemondott állásukról. A közgyűlés egyhangulag Gutjahr Mihályt választotta meg a klub elnökévé, ügyvezető elnöké pedig dr. Palágyi Jenőt. Alelnökök lettek Neidenbach Emil és dr. Széll Lajos, titkár Mittermayer Ödön, pénztáros Bogán Károly és ellenőr Szeibert Ferenc. A választások után háromtagú küldöttség ment az új elnökhöz, aki elmondotta programbeszédét.

— **Várjunk még hét napig.** s akkor végignézheljük az Aradi Fehérkereszt Gyermekvédő Egyesület két impozáns színpadi-estélyét. Olyan érdeklődés nyilvánult meg már eddig is a február hónapot megnyitó két szenzációs estély iránt, ami példátlan a farsangi szórakozások történetében.

— **Olcsó cukor a tisztviselőknek.** Dr. Robu János polgármester ma értesítette a városi tisztviselőket, hogy a közéletmezési vállalat a tisztviselőknek fejenként 2 kiló cukrot utal ki kilonként 21 leier.

— **Verekedés — felmondási ok.** Palaki János, az Illés-utca 57. számú ház tulajdonosa felmondott Schauer István nevű lakójának azzal az indoklással, hogy Schauerék állandóan zavarják a ház békéjét, éjszakánként verekednek és olyan zajt csapnak, hogy az egész utca hangos tőlük. Egy ízben Schauer Istvánnak János nevű fia minden ok nélkül megtámadta Palaki leányát, akit fapapuccsal vert és a haját is ráncigálta. A fiu Patakit is megtámadta. Feljelentés folytán a lakbérleti bizottság ma tárgyalta az ügyet és érvényesnek mondomta ki a felmondást azzal, hogy Schaueréknak április 1-én ki kell költözniük a lakásból.

— **Lótolvajok.** Még a múlt év júniusában Kreutzer Mátyás nickifalvai lakostól elloptak két lovat. A nyomozás során a gyanu Novakovics Károly és Antal cigányokra irányult, akik azonban hét hamis tanúval alibit igazoltak és így szabadon bocsátották őket. Azonnal feljelentették Kreutzer Mátyást rágalmasz miatt. Kreutzer azonban újabb vizsgálatot kért az ügyben és Magyar Trifu timisoarai (temesvári) detektív, aki a nyomozást vezette, újból elfogta a két Novakovicsot, lársaik ellenben megszöktek. Kiderült, hogy Novakovicsék Novák testvérek cigányoknak adták el a lovakat, amelyeket Aradra hoztak. Itt Csanadra nevű aradi lakosnál szálltak meg és tőle 1500 leit és egy bundát loptak el. Az egyik lovat eladták Guther Dezsőnek, aki viszont egy Lakatos nevű pécskai lakosnak adta el a lovat és ezt meg is találták. A másik lónak nyoma veszett.

A színházi Karneval után.

Még mindig sok szó esik a farsaságokban a színházban lezajlott karnevali mulatságról. Az estély „művészi” részével már foglalkoztunk, de most foglalkoznunk kell azzal az általános panasszal is, hogy a felszolgált ételek és italok tuldrágák voltak és hogy a közönséget alaposan megkoppasztották. Azt mi is konstatáljuk, hogy az árak túlmagasak voltak, ennek azonban a következő az oka: A büfféket ellátó Kánya Géza és Leipnicker Andor vendéglősök a hatóságilag megállapított árakat számították fel. Ehhez azonban hozzá kellett számítani 25 százaléket, ami a timisoarai (temesvári) színház alapja javára szolgált, hozzá kellett számítani a felszolgált személyzet részére 11 százaléket és 5 százaléket városi adó címen. Ezeket az árakat hatóságilag láttamozott árjegyzékek tüntették fel, amelyekben arra kérték a közönséget, hogy félreértések elkerülése végett azonnal fizessen. Ez a legtöbb esetben azonban nem történt meg és hajnal felé a felszolgált személyzet egy része ugyancsak dupla ceruzával számított. A közönség indolenciája eredményezte tehát az esetleges zsarolásokat. Volt olyan pincér, aki egyetlen páholyban 600 leit keresett a vendégeken. A többi pincér átlag 200—300 leit keresett. A vendéglősöket tehát ebből a szempontból nem érheti gáncs. Móduknak volt betekinteni a vendéglősök úrlapjaiba és megállapítottuk, hogy azokban ugyanazok az árak szerepelnek, mint a hivatalos ár-

jegyzékben. Végül azt is megállapítjuk, hogy a közönség egy része batyubálnak vette a mulatságot és maga hozott ételt és italt. Egy vállalat igazgatója például kemény tojást és bort hozott magával, egy ismert aradi ur pedig hazulról hozott 5 üveg pezsgővel vonult a páholyába. Sokan a kávéházakból hozattak bort. Mindebből pedig az a tanulság, hogy a színház nem arra való, hogy benne álarcos bálakat rendezzenek.

Az állatok időérzéke.

Hogy az állatok és különösen a nemesebbfajta állatok időérzéke rendkívül kifejlődött, azt a természettudósok már régen mint tényt állapították meg. Míg az ember a pontos idő iránti érzékét teljesen elhanyagolta, mert hiszen bármikor előveheti a zsebóráját és megnézheti, addig, különösen a házhhoz tartozó állatokban igen kifejlődött, sőt majdnem úgy néz ki, mintha saját érdekükben fejlesztették volna ezt a képességüket és hozzátartozik az életrendjükhez. Pl. a legelőkön szétszóródott marhák este következetesen ugyanabban az időben terelődnek össze, hogy hazafelé menjenek. A kakas is pontosan ugyanabban az órában kukorékol, stb. stb. Egy papagály időérzékéről a következő kis esetet tudjuk: A hamburgi városi színház intendánsának a fia hozott egy papagályfiókat az apjának ajándékba. Az állatka rendkívül tanulékony volt, mindenféle kifejezést megtanult, amit gyakrabban hallott. Az intendáns nagyon pontos volt, de azért mégis csak megesett, hogy a déli 12 óraütés után érkezett. Ilyenkor a felesége azzal fogadta: „Miért jött olyan későn?” A ravasz papagály ezt megjegyezte, és ha az óraütés után jött haza a gazdája, azzal fogadta: „Miért jött olyan későn?” Az intendáns ur megszokta a délutáni alvást is, rendszeren 3-tól 5-ig. Ilyenkor a felesége azzal ébresztette fel: „Öreg, itt az idő”. Egyszer az asszony nem volt otthon. Az óra elütötte az ötöt. A papagály egy kicsit várt, aztán oda rikoltott a gazdájának: „Öreg, itt az idő!”

Legpontosabb azonban a hi leghűségesebb barátunknak, a kutyának az időérzéke. Egy hét éves kisleányt beirattak az iskolába. Az első két héten reggel kilenckor mindig elkísérte a cseléd, vitte a táskáját és délben érte ment. Volt egy nagy szentbernáthegyi kutyájuk, amelyik mindig velök ballagott. Egyszer a szigorú papa azt mondta, hogy még reggel elkísérheti a kisleányt a cseléd, de délben jöjjön már egyedül haza. Izgatottan várták; hát a kisleány jött is, mellette nagy komolyan a kutya, szájában a táskával. És minden délben ott várta az iskola

előtt. Ha véletlenül be volt valahova csukva, addig zörgött, míg kiengedték és rohant egyenesen az iskolához. Egy gyárigazgatónak volt egy házőrző kutyája. Ez látta, hogy a gazdája minden éjjel egyszer, esetleg kétszer átmegegy a villa udvarán, hogy a gyárba juthasson. Rendszeren éjjel 11 vagy 2 órakor. Akkor pontosan megvárta és elkísérte a gyárba. Nappal azonban nem. Csak kijött a házából, mintha üdvözölni akarná urát és megint visszabujt. De éjjel ebben a két időpontban mindig elkísérte. F. B.

MOZI.

* **A mozgóképszínházak műsora.** Január 25-én az Apollóban: Az Árnyék. Társadalmi dráma. — Az Urániában: Dráma a hálókocsiban. Detektív dráma. — Dráma a hálókocsiban. Az Uránia színház szenzációs detektívdrámáját minden előadáson zsúfolt nézőlér kíséri végig feszült idegekkel. Rég láttunk már ilyen szenzációsan konstruált detektív drámát, mint amilyen ez. — Az örült sebességgel száguldo expresszvonaton idegizgalmas dráma játszódik le s ebből indul ki a rendkívül fordulatos és lebilincselő történet. Vakmerő hajszak folynak le szemünk előtt. Az üldözöttek és az üldözők egyforma hatálmegvetésben bátrak, így a harc nehezen dől el, míg végre mégis csak kézre kerülnek a gonoszlévők. A szenzációs detektívfilm kedden mutatja be utoljára az Uránia színház.

* **Jön TIH-MINH!**

* **Olasz filmdráma az Apollóban.** Őszinte és mély sikere van az Apolló színház új olasz filmjének, az Árnyéknak. A zingzag, drámai hangulatokkal átszőtt dráma méltán sorakozik az eddig bemutatott olasz filmek mellé, amelyek az aradi közönség legnagyobb elismerésével találkoztak. Festőien szép tájak vonulnak el szemünk előtt s Itáliá mosolygó égboltzata ragyog felénk. Ebben a napsütéses, természeti pompától díszes milióban a darab drámai összeállításai sem hiának reánk komoran. A főszerepekben kiváló alakításokat élvezhetünk s így az Árnyék-nak meg van mindama tulajdonsága, amely egy mozifilm vonzóvá tehet a közönség számára. Kedden utoljára mutatja be az Apolló színház új slágerét.

A cárné szerelme.

A meggyilkolt cári család rejtélyes és titokzatos magánlevelezését, amit orosz, angol, német és francia nagy világlapok megbízottai olyan buzgalommal és fáradozással kerestek, a „Folkets Dablad Politiken dan” újságnak sikerült megszereznie. Meg is kezdte a cárné leveleinek a közlését, amelyek Berlinben is óriási érdeklődést keltettek fel. Az első közlemény a cárnénak azokat a leveleit tartalmazza, amiket a „front”-ra írt. Mindent megvilágítanak ezek a levelek is arról, hogy az akkori mindenható dinasztia milyen aggodalmak között élt s hogy a cár személyes „atyuska”-varázsában tényleg hitték, az uralkodó azonban a „barát”, Rasputin volt. A cárné a háboru első felében többek között a következő leveleket írta az urának:

1915. április 11-én.

Édesem! Tegnap kedves táviratod mindnyájunkat boldoggá tett és hálát adok Istennek, hogy olyan szép bonyomlásaid vannak, hogy a kaukázusi csapatotestet láthatad és hogy utazásodnak kedvez a szép nyári időjárás. Az újságokban Lembergől rövid távirat áll a katedrálisról és a parasztokról — milyen nagy történelmi pillanat. A mi bafátunk elvan ragadtatva és áld téged. — Éppen most olvastam a „Nowie Wremja”-ban különböző dolgokat rólad, meg vagyok hatva és büszke vagyok rád. És azok a szavak, a melyeket az erkélyről mondtál, nagyon helyesek voltak. Bár Isten áldása és a mély történelmi és vallási jelentőség újra egyesítette ezeket a szláv országokat (Galicia és Bukovina) Oroszországgal, régi anyjikkal. Minden a kellő időben történik és most már elég erősek vagyunk, hogy ezen országokat megvédezhessük, míg erre ezelőtt nem voltunk képesek. De ettől eltekintve erősebbeknek kell lennünk itthon, a birodalomban és minden tekintetben egységesebbeknek, hogy erősebben és nagyobb tekintéllyel uralkodhassunk. E. N. I. (I. Miklós cár) hogy örvendene ennek! O a márciusi forradalom alatt orosz hadsereget küldött Magyarországra, hogy ott a Habsburgok uralmát visszaállítsa. Bizonyára látja az égben, hogy unokái hogyan foglalják vissza e tartományokat és hogyan állanak boszorkuszt Ausztriának vele szemben, követve a hírüladásért. Te személyesen megnyerő modoroddal és sugárzó tiszta szemekkel a szíveknek ezreit nyerted meg. Isten áldása kísérjen továbbra is utadon — biztos vagyok benne, hogy te, fia szükséges volna, csapataid harcikedvét ismét feltüzelni. Boldog vagyok, hogy Jelena és Olga eme nagy pillanatnak tanúi lehettek.

Élj boldogul Kedvesem. Isten áldjon és tartson meg, a gyermekek mind csókolnak téged általam és fogadd te is a leggyengédebb csókokat

a te kis feleségedtől.

1915. április 17.

Kedvesem! Tiszta, napos, de hideg idő van. Egy órát az erkélyen feküdtem, de nagyon friss levegő volt. Elküldtem neked Obolenski jelentését a robbanásról. Este 8 óra 20 perckor történt és állítólag 150 ember sebesült meg súlyosan. A halottak számát csak akkor lehet megállapítani, ha a különböző roncsokat összeszedték. A robbanást több város-

részben egyáltalán nem hallották, de mi oly erősen hallottuk, hogy azt hittük, hogy Carskoje Selóban történt. Hála Istennek, hogy nem a löszerraktár volt, amint az első pillanatban hitték.

Ernieől (Ernő Lajos hessen-darmstadti nagyherceg, a cárné testvére) hosszú levelet kaptam. Mihelyt vissza jössz, azonnal meg fogom neked mutatni. Ezt írja neked: ha van valaki, aki őt megérthetné és aki tudná, hogy mi megy bensejében végbe, az csak én lehetek. Csókol téged és azután vágyakozik, hogy egy kivézető utat találjon, hogy ebből a dilemmából kiszabadulhasson és a megbeszélésekhez hivat találhasson. Így jutott arra a gondolatra, hogy privátim egy megbízható személyiséget küldjön Stockholmba, aki azzal az urral, akit neked kell küldened, találkozhatna és ezáltal az utból sok akadályt elháríthatna. Testvéremet az vitte erre a gondolatra, hogy Németországban Oroszország elleni kimondott gyűlölet nincsen. Így tehát egy urat küld, akinek 28-án kell ottlennie (Ez tehát két nappal ezelőtt volt és én csak ma értesültem róla.) és akinek csak egy heti ideje van. Erre én egy választ írtam (mindent Daisy által) és elküldtem Stockholmba ennek az urnak és kijelenttem neki, hogy te még nem érkezted vissza, hogy legjobban teszi ha nem is vár rád és hogy bár vágyakozunk a béke után, az erre alkalmas idő még nem érkezett el. W-nek (Vilmos császár) minderről persze sejtelve sincsen. Bátyám azt állítja, hogy Franciaországban mind szilárd fal állanak és hogy barátai azt beszélték, hogy ugyanígy van északon és a Kárpátokban is. Azt hiszik, hogy 500.000 katonánkat fogták el. Az egész levél rendkívül kedves és barátságos és én nagyon hálás voltam, amidőn megkaptam, bár természetesen komplikált kérdés volt, mert te elutaztál, az ur választ várt és Ernieit is meg kellett nyugtatnom. A szívem ismét megnagyobbodott, úgy, hogy a házat nem hagyhatom el. Senja holnap lunch-re jön. Két leányom lovagol, a többiek sétakocsizásra mentek és Alerei motoroskerékpáron utazik van. Kíváncsi vagyok, hogy 21-én vagy 22-én hazatér-e? De be kell fejeznem, mert még el kell készítenem a leveleket az angol követ és Olga nővér számára. Isten áldjon és oltalmazzon, forró szeretettel csókolnak. örökkön kedves Niki,

a te hü Sunnyd.

D'Anunzio legionáriusai a bíróság előtt. Lyon. Zárában megkezdődött D'Anunzio hível főlött az első bírósági eljárás. Hat mátrózt azzal vádolták, hogy a megrongált Marsala nevű hajót akarták adni D'Anunzionak. A fővádlót husz évi fogházra ítélték. A kormány szigorúan nyomoz Fiumében, hogy D'Anunzio legionáriusai milyen büntényeket követtek el.

Közgazdaság.

Bankbotrány.

LUGOJ. (Lugos.) A városban már eddig is több közgazdasági botrány történt. A mostanihoz hasonló botrányra azonban még nem volt példa. A botrány középpontjában a Lugosi Népbank áll, jobban mondva ennek a pénzügyintézetnek kell az összes következményeket viselnie. A háboru a bankot szomorú állapotban találta. A pénzügyintézet lassan haldoklott és az anyaintézetnek gondjai két affiliáléja, a lugosi kaptafagyár és gőztéglagyár még csak iokozták. A helyzet azonban 1916-ban megváltozott. A két vállalkozás hasznát kezdett hajtani, úgy, hogy a súlyos kötelezettségektől a bank megszabadult és a tartalékok is emelkedni kezdtek. A beavatottak azt remélték, hogy a súlyos kötelezettségektől a bank részvényesek nagy osztalékot fognak kapni. Az igazgatóság két tagja: a helyettes vezérigazgató és egy másik azonban arra az ötletre jöttek, hogy a két lukratív vállalat jövedelmét családi alapon le lehetne szedni. Ebben a transzaktionban egy timisoarai (temesvári) fakeskedő cég becsatlakozott is részt vett. A tervet csakhamar tett követte. Az első lépés a részvények többségének megszerzése volt. A második lépés a bank és a vállalatok igazgatóságának kiegészítése olyképpen, hogy új igazgatói állásokat kreáltak és ezeket családtagokkal és bizalmas barátokkal töltötték be. Az utolsó lépés a két vállalat bérbevétele volt, ami a legsimábban folyt le. Egész Lugos tudja, hogy a bérbevétel iktív üzlet és hogy a névleges bérlő egy jókedélyű aradi kereskedő csupán barátságából adta oda a nevet. A kisebbségi részvények tulajdonosai tehát kijátszották. A többségi részvények tulajdonosai most azonban a hitben ringatóznak, hogy mindent elérhetnek, de elfelejtik azt, hogy részvényjog is létezik, amelyet a bíróság előtt is érvenyesíteni lehet.

— Milliárdos transzaktion. Fatermelői körökből vett értesülés szerint a Forestiere fatermelő cég a Banca Agraraval együtt megszerezte a milanoi Foresta részvényeinek majoritását. Eszerint a százmillió lira alaptőkével alakult Foresta román kézbe került. E két cégnek érdekkörébe Romániában 27 favállalat tartozik. Ezenkívül még 17 favállalata van. Az

évi termelőképeség egyedül fele nyóanyagban 75.000 waggon, aminek ára a mai külföldi exportárak mellett meghaladja az egy milliárd lei értéket.

— Sztoronyi József bankigazgató. Budapest. Lloyd Bank részvénytársaság címen Budapesten legközelebb új pénzügyintézet létesül, amelynek élén báró Sztoronyi József volt kereskedelmi miniszter áll. A bank főcélja a szeszipar finanszírozása és ennek elérése végett körülbelül 20.000 hektoliter termelőképeségű szeszgyárakat vettek bérbe. A bankalapításban részt vesz az S. Kissenhorn & Comp. amsterdami exportcég is.

— Friedrich eladta a gyárát. Budapest. Friedrich Istvan volt miniszterelnök eladta a Mátyásföldön levő szeszgyárát a Fanto David és Társa petroleumvállalatnak.

— A Wiener Bankverein budapesti új igazgatója. Mint budapesti tudósítónk jelenti, a Wiener Bankverein legutóbb tartott közgyűlésén budapesti fiókjához Messer Miksát, a nemrég elhunyt Messer Lipót kisjenői nagykereskedő fiát igazgatóvá nevezte ki.

— A valutapiac. Páris, szikratávirat január 23-ról: leu 19.25, dollár 14.31, márka 23.75. Bucuresti, január 23: dollár 78, márka 1.23. Arad, január 24: dollár 75, márka 1.24. Timisoara (Temesvár) január 24: dollár 75, márka 1.24.

— A márka emelkedésének következménye. Berlin. A márka tartós emelkedése Amerikában azt a reményt váltotta ki a gazdasági körökből, hogy az exportot s az erre szolgáló áruk előállítását német mintára rendezzék. A külföldön forgalomban levő német papírpénz összege hetven millió márka.

— A vagyonadó. Ismeretes, hogy a bucarestii kormány az egyéni vagyonadóra kapcsolatosan törvényjavaslatot készít. A vagyon felbecsülésénél az 1920. december 31-iki dátumot veszik alapul. A törvényjavaslat szerint 30.000 leitől 3 és egyharmad százalékot vonnak le, százezer leitől felfelé 5.18 százalékot, háromszázezer leitől felfelé 9.31 százalékot, egy milliótól kezdve 12 százalékot, 10 milliótól kezdve 27.79 százalékot. A hadinyereségből szerzett vagyonadóhoz még 10 százalékot csapnak hozzá.

Kutyahus egy vendéglőben.

Nagyszombat. Az itteni vasuti vendéglős potom áron nagy adag gulyást és pörköltet szolgáltat fel vendégeinek. A vendéglős mostanában összeveszett a személyzetével, amely feljelentette, hogy kutyahussal táplálta a nagyszombatiakat. A megindított rendőri nyomozás során 16 hízott kutyát találtak a vendéglős pincéjében. A vendéglőst csupán közbotrány okozás miatt ítélték el, a kutyahus miatt nem lett baja, mert a megokolás szerint a kutyagulyástól és pörköltől senki sem betegedett meg.

A szerkesztőasztal

KÁROLY JÓZSEF

felel.

MEGHÍVÓ.

A Zalatnai Takarékpénztár Részvénytársaság 1921. évi február hó 20-án délután 10 órakor Zalatnán az intézet helyiségében

RENDKIVÜLI KÖZGYŰLEST

tart, melyre a részvényeseket az alapszabályok 13. 24. §-ai értelmében tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Jelentés és beszámolás a Budapestre kiküldött bizottság eljárásáról.
2. Ügyvezető igazgató lemondása, új igazgató választása.
3. Tiszviselők javadalmazásának megállapítása.
4. Határozat hozatal az intézet működésének módjairól ügyében.
5. Határozat hozatal más intézettel való egyesülés tekintetében.
6. Az alapszabályok 25. §-ának esetleges módosítása.
7. Igazgatóság és felügyelő-bizottság választása esetleges kiegészítése.
8. Indítványok az alapszabályok 21. §-a értelmében.

Az igazgatóság.

Az alapszabályok 19. §-a szerint a közgyűlésen résztvenni kívánók részvényeiket, illetőleg meghatalmazásaikat tartoznak a közgyűlés előtt két nappal — 1921. évi február hó 17-én délután 4 óráig — az igazgatóságnál letenni és őket megillető szavazatok számáról igazoló-jegyet és ellsmervényt a közgyűlés megnyitáig az intézet helyiségében az igazgatótól átvenni. 321

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Felhívás!

A Piata Stefan Cel Mare (Béla-tér) 2. szám alatti borkereskedésből NADABAN SÁNDORT illető részt megvettem. Felhívom nevezett üzleti hitelezőit, hogy netáni követeléseiket dr. Szalai Vilmos ügyvédi irodájában 3 napon belül jelentsek be, mert különben azokat figyelembe nem veszem. 330

MERKLER PÁL.

Apró hirdetések

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 75 bani.

Vastagabb betűvel 1 lei 50 bani.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 7 lei 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető megváltoztatassa.

Alkalmazás.

SIMA RUHA vasalásához vasaló azonnal felvétel. — Strada Consistoriului (Bathány-utca) 23. szám, I. emelet, jobbra. 900

GYERMEKTELÉN idősebb házaspár, házmesteri szolgálatot kaphat. Orczy-utca 1. 334

ALMOLNÁR, aki a sikszita kezelésben, köleshántolásban járatos, azonnali belépésre felvétetik. Jelentkezni lehet Szombath főmolnárnál, Nadab malom. 323

JAVÍTÓ VARRÓNÓ házakhoz ajánlkozik. Cím a kiadóban. 324

MÉRLEGGÉPES KÖNYVELŐT keresünk havonta kétszeri könyveléshez. Schilling és Szűcs Bulev. Regele Ferdinánd (Boros Béni-tér.) 329

TÁBLAÜVEGET,
LÁMPACSÖVEKET
üvegárut, lámpaárut
PORCELLANT

előnyösen szállít: 328

Arminiu Kohn si Fratele
Kohn Armin és Fivére
Arad, Str. Bnour (Eötvös-utca) 11. szám.

Eladó

Variassy József-utca 14. számú hat szobás modern magánház gyümölcsös kerttel, parkirozott udvarral, elfoglalható lakással; Borosseben 10 holdas termőszőlő lakóházzal, pincével, felszereléssel eladó együtt, vagy külön. Ertekezhetni: BERZSENYI, Variassy József-utca 14. 10472

Domán Ignác aradi cézég zásk és ponyva kölcsönző üzletét átvettük és azt lenti cég alatt változatlanul tovább vezetjük. Cégünk vásárol és elad, mindenker a legolcsóbb napiáron gabonás, lisztes, korpás, sós, szoncs, cement és minden egyéb fajta zsákot, valamint új és használt ponyvát minden nagyságban, melyet kölcsön is adunk. 37

Baumann János és Baumann Lajos,
mint Domán Ignác cég tulajdonosai
Strada Josef Vulcan (Kazinczy-utca) 11.

HIRDETMEY.

Az 1921—1922. évi telekértékelő kivétel bizottság (Acsev. palota I. em. 18. sz. ajtó) folyó évi január hó 26. és 28. napján délután fél 4 órakor kezdődőleg az alábbi területeket fogja tárgyalni, miről az érdekeltek azzal értesítettek, hogy a tárgyaláson személyesen, vagy igazolt megbízott útján megjelenhetnek, észrevételeiket megtehetik és a határozatot meghallgathatják. A határozat ellen annak kihirdetésétől számított 15 nap alatt az adóhivatali iktatóba (Acsev. palota I. em. 8. sz. ajtó) benyújtandó a közigazgatási bizottsághoz címzett felbevezésnek van helye.

1921. január 26-án szerdán: A Sága külvároshoz tartozó Csorda, Koszoru, Eke, Iskola, Birkás-dűlő, Tehén, Rózsa, Sörház, Gh. Ionescu (Trefort), Marínovich, Szilágyi D., Vas Gereben, Drégely, Garay, Pázmány, Tancsics, Csaba, Czuczor, Dembinszky, Toldi-utcák.

1921. január 28-án pénteken: Baross G., Cornel Leuculia (Dugonics), Josikátér, Bethlen, Mikolay, Szentleányfalvi-ut, Mozdony, Bajza, Csokomay, Mikszáth, Kalász, Kövér G., Kürtsi-ut, Iványi D., Libás-ut, Bakács Tamás, Bezeredy, Tinódi, Klapka-utcák.

Arad, 1921. január hó 24.

Dr. Angel, s. k.
bizottsági elnök.

Aranyat, ezüstöt bármily mennyiségben a legmagasabb áron vesz a

BRANDESZ-féle ékszergyár részére a

Központi Aranybevéltő ékszerész

ARADON, Balvárdal Regele Ferdinánd I. (József fog-ut) 12. 5207

Vésnöki munkát szép kivitelben aranyba és ezüstbe elvállal.

E K É K E T,

KUKORICAVETŐGÉPEKET, EXSTIRPATOROKAT, stb.

DRÓTSZEGEKET, KASZÁKAT, LÁNCOKAT, SZÖLLŐPERMETEZŐKET, stb.

RÉZGÁLICOT, KÉNPORT, GUMMITÖMLŐKET, stb.

MINDENNEMŰ MŰSZAKI CIKKEKET, GÉPOLAJOKAT, stb. raktárról azonnal szállít nagyban és kicsinyben az

Erdélyi Szász Gazdasági
Egyesület Géposztálya

SIBIU (Nagyszeben), Salzgasse 22., valamint annak fiókja: Segesvár, Baiergasse 47. és főlerakata: Hann és Társa R.-T. Cluj (Kolozsvár), Heltai-u. 3. 194

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Schön si Messer

Rövid, szövött és norinborgi kereskedése 308

Arad, Boezkó-utca 1. (Ezsidó templommal szemben.)

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

A Zalatnai Takarékpénztár Részvénytársaság a megüresedett ügyvezető-igazgatói állásra pályázatot hirdet.

Pályázhatnak:

Felső kereskedelmi iskolát végzett mérlegképes, kellő pénzügyi gyakorlatlal bíró, katonai kötelezettségüknek eleget tett, vagy katonai szolgálat alól mentesített, a magyar és román nyelvet szóban és írásban bíró egyének.

Saját kezűleg írt, iskolai és működési bizonyítványokkal felszerelt kérvények 1921. évi február hó 15-éig küldendők be az igazgatósághoz. A megválasztott ügyvezető-igazgató 12.000 leites köteles biztosítékul letenni, aki egy évi próbaidő után fog véglegesítettü.

Javadalma havi 1000 lei fizetés, természetbeni lakás és szabályszerű jutalék. Meghívás esetén személyes megjelenés kívánatos.

Kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek. 320

Az igazgatóság.

Tavasza gyönyörű szép lesz, ha már mostan

WEISZ-féle

Elsa kánpör crémet használ

Egy tégely ára: 10.— Lei.

Kapható: Hanzu, Vas, Vojtek és Weisz és Lázár drogeriában. 10041

Bel- és külföldi különlegességek érkeztek.

George Wajdits

„Jézus Salve“ gyógyszerháza Balvárdal Regele Ferdinánd 11. (József főherceg-ut.) 10381

BAUMANN LAJOS
ARAD

Iroda: Str. Josef Vulcan (Kazinczy-u.) 11.
Lakás: Piata Avram Iancu (Szabadságtér) 11. 86

hordókereskedő, vesz és elad minden nagyságu hordókat. Egyben értesítem a t. Bortermelőket és kereskedőket, hogy hordókat kölcsönbe is adok, úgy helyi tarolásra mint szállításra.

ROMAN, MAGYAR ES NÉMET nyelvet szóban és írásban tökéletesen bíró, köznyelvéhez értő, telekötényi ügyekben, továbbá jegyző és ügyvédi irodai adminisztratív teendőkből teljesen jártas középkoru egyén bármily irodai állást keres azonnalra. Ajánlatokat „Sok oldalú“ jellegre a kiadóba kér. 100

IRODISTANÓI állás betöltésére vállalkozik mindennemű irodai teendőkből jártas, megbízható urileány. Címe: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 10441

Lakás.

EGY szoba, konyha és mellékhelyiségek-ből álló lakást keresek, esetleg albérletbe is. Megkereséseket Nagy Farkas, Arad, Strada Floria kérek. 276

Vétel és eladás.

JÓKARBAN levő gyermekjátékok (Kuglik, katonák, építő-kockák) eladók. Str. Consistoriului (Bathány-utca) 23. sz., I. em., jobbra. 800

SAJÁT TERMESŰ hegyi bor literenként is kapható. Berzsenyi, Variassy József-utca 14. 10471

ELADÓ világos új hálószoba. Oyár-utca 9. szám. 257

MATT EBÉDLŐ bútor, konyhaszerezény, cselédágy eladó. Strada Virginia Heterán (Erzsébet-utca) 6. sz. 261

Ingatlan.

VINGÁN az állomás közelében eladó 831. számú ház korcsmával, tánceltveliséggel, pincével, egy 1 szobás és 1 kétszobás lakással, istállókval, 2 gabonamaktárral, nagy kerttel. Bővebbet Tóth Jánosnál, Vinga. 322

ILLÉS-UTCA 101. sz. gazdálkodásra alkalmas magánház szabad kézből eladó. 327

MAGÁNHAZ MIKELAKAN, Zrinyi Miklós-utca 14. eladó. 325

THOKOLY IMRE-UTCA 44. számú ház, jóforgalmu fűszerüzlettel, pékműhelytel, más vállalkozás miatt eladó. 331

FELTÜNÖ ocsón eladó Strada Marasesti (Koszuth-utca) 25. számú ház elköl-tésés miatt. 332

Külömféle.

EGY kisebb magánház előnyös feltételek mellett eladó. Ugyanígy kerestetik megvételre egy szoba butorral, vagy anélkül. Bővebbet Str. Eminescu (Drák Ferenc-utca) 40a) ajtó 5. 328

APROHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Lázár Vilmos-utca, Klein I. hirdetési és hírlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-u.) és Hanzu, Bulevardul Regele Ferdinánd I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papírházate.

Névjegyeket, levél-papírokat, meghívókat, üzleti és hivatali

nyomtatványokat

kisebb-nagyobb mennyiségben legutányszabb, legesinosabb kivitelben és legjobb papíroson készít az

Aradi Közlöny nyomdája

(Az Arad-országi egyetemes választási bizottság)